

KOMUNIKAT PRASOWY nr 144/22

Luksemburg, 8 września 2022 r.

Wyrok Trybunału w sprawach połączonych od C-80/21 do C-82/21 | D.B.P. i in. (Kredyt hipoteczny denominowany w walucie obcej)

Kredyty denominowane w walutach obcych: jeśli konsument się temu sprzeciwia, sąd krajowy nie może zastąpić nieuczciwego postanowienia umownego dotyczącego kursu wymiany przepisem dyspozytywnym prawa krajowego

Jeżeli umowa kredytu nie może dalej obowiązywać bez tego postanowienia, należy stwierdzić jej bezwzględną nieważność

W Polsce wielu konsumentów zawarło umowy kredytu hipotecznego denominowanego we franku szwajcarskim (CHF) w celu nabycia nieruchomości. Kredyty te zostały zasadniczo zaciągnięte w CHF i wypłacone w złotych polskich (PLN) przy zastosowaniu kursu zakupu CHF w stosunku do PLN jako kursu wymiany. Natomiast przy spłacie miesięcznych rat kredytu kurs wymiany odpowiadał kursowi sprzedaży CHF w stosunku do kursu PLN.

Owi konsumenci wystąpili do Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z powództwem o stwierdzenie, na podstawie dyrektywy w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, nieuczciwego charakteru wspomnianych powyżej warunków umownych dotyczących mechanizmu wymiany, które stanowiły integralną część ich umowy. Sąd ten zmierzał do ustalenia, czy dyrektywa sprzeciwia się orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku umownego zawartego w umowie pociągającej za sobą nieważność całej umowy, może zastąpić warunek umowny, którego nieważność została stwierdzona, albo wykładnią oświadczenia woli stron, albo zastosowaniem przepisu prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, nawet jeśli konsument nie wyraża woli utrzymania ważności umowy.

Ponadto sąd polski zwrócił się do Trybunału z pytaniem, czy sąd krajowy, w ramach wyeliminowania nieuczciwego warunku, może ograniczyć się do usunięcia części, przez którą warunek jest nieuczciwy lub – wręcz przeciwnie – ma usunąć ten warunek w całości. Wreszcie sąd ten zmierzał również do otrzymania szczegółowych wyjaśnień odnośnie do kwestii początku biegu terminu przedawnienia roszczenia o zwrot zapłaconych kwot, które przysługuje konsumentowi wskutek usunięcia nieuczciwego warunku w umowie.

Trybunał w swoim dzisiejszym wyroku w pierwszej kolejności przypomniał, że przysługująca sądowi krajowemu wyjątkowa możliwość zastąpienia nieuczciwego warunku umownego przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym jest ograniczona do przypadków, w których usunięcie tego nieuczciwego warunku umownego zobowiązywałoby ów sąd do unieważnienia danej umowy w całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie szkodliwe skutki. Tymczasem w sytuacji, gdy konsument został poinformowany o konsekwencjach związanych z całkowitym unieważnieniem umowy i wyraził zgodę na takie unieważnienie, nie wydaje się, aby została spełniona przesłanka, zgodnie z którą unieważnienie całej umowy naraziłoby go na szczególnie szkodliwe konsekwencje. W konsekwencji **dyrektywa nie zezwala na zastosowanie orzecznictwa krajowego, zgodnie z**

którym sąd krajowy może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie konsumenckiej, które pociąga za sobą nieważność tej umowy w całości, zastąpić warunek umowny, którego nieważność została stwierdzona, przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, nawet jeśli konsument sprzeciwia się takiemu rozwiązaniu.

Tak samo dyrektywa nie zezwala na zastąpienie nieważnego warunku umownego wykładnią sądową, ponieważ sądy krajowe są zobowiązane wyłącznie do zaniechania stosowania nieuczciwego warunku umownego, przy czym nie są one uprawnione do zmiany jego treści.

W drugiej kolejności Trybunał zauważył, że **dyrektywa stoi na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu zezwalającemu sądowi krajowemu na usunięcie wyłącznie elementu warunku, który nadaje mu rzeczywiście nieuczciwy charakter, pozostawiając pozostałą jego część skuteczną, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku, które ma wpływ na jego istotę.**

W trzeciej kolejności Trybunał stwierdził, że termin przedawnienia wiążący się z prawami konsumenta może być zgodny z prawem Unii tylko wtedy, gdy konsument miał możliwość poznania swoich praw przed rozpoczęciem biegu lub upływem tego terminu. Tymczasem przeciwstawienie terminu przedawnienia żądaniu o charakterze restytucyjnym podniesionemu przez konsumenta w następstwie usunięcia nieuczciwego warunku, który to termin rozpoczyna bieg od dnia każdego świadczenia wykonanego przez tego konsumenta, nawet jeśli nie był on w stanie w tych datach samodzielnie dokonać oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego, nie jest w stanie zapewnić temu konsumentowi skutecznej ochrony. Z powyższego wynika, że **prawo Unii sprzeciwia się orzecznictwu krajowemu zezwalającemu na taką praktykę.**

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Pozostańmy w kontakcie!

